گزارش

درخواست برای مداخله آمریکا در بحران دارفور

گروه بین‌الملل: در حالی که مناقشه لفظی میان مقامات سودانی و دبیرکل سازمان ملل متحد در خصوص اعزام نیروهای این سازمان به منطقه دارفور ادامه دارد، گروهی از فعالان حقوق بشر و مسائل آفریقا با تجمع در برابر کاخ سفید خواهان اعمال نفوذ دولت آمریکا برای اعزام صلح‌بانان سازمان ملل متحد به دارفور شدند. این تجمع در حالی انجام گرفت که دو سال از زمانی که دولت آمریکا وقوع نسل‌کشی و فاجعه انسانی در دارفور را محکوم کرد می‌گذرد اما هنوز اقدامی موثر برای مقابله با خشونت‌ها در این منطقه انجام نپذیرفته است. در همین حال، اظهارات اخیر کوفی عنان دبیرکل سازمان ملل متحد در خصوص وقوع بحران انسانی در دارفور واکنش شدید مقامات سودان را به همراه داشته است به طوری که «جمال محمد ابراهیم» سخنگوی وزارت امور خارجه سودان، عنان را به قضاوت ناعادلانه متهم کرده و گفته است: «عنان تلاش دارد چنین جلوه دهد که دولت سودان خواهان حذف نیروهای اتحادیه آفریقا و بروز ناامنی در دارفور است.» در همین راستا، عمر البشیر رئیس‌جمهور سودان نیز که مدتی است دائماً بر مخالفت خود با قطعنامه ۱۷۰۶ شورای امنیت و استقرار نیروهای سازمان ملل متحد در دارفور تاکید می‌کند، بار دیگر در سخنرانی خود در هفتمین سالگرد تاسیس اتحادیه آفریقا، قطعنامه شورای امنیت را «ظالمانه» خواند و از رهبران کشورهای آفریقایی خواست که با آن مخالفت کنند. وی خروج نیروهای اتحادیه آفریقا از دارفور را «خیانت آفریقا به مردم سودان» خواند و گفت اگر این نیروها از دارفور خارج شوند، ناکامی خود در برقراری ثبات و امنیت در سودان را به نمایش خواهند گذاشت و از مسئولیت‌های خود شانه خالی خواهند کرد. بر همین اساس و به دنبال انتشار اخباری که حاکی از آماده شدن دولت سودان و گروه‌های شبه‌نظامی متحدش برای ازسرگیری حملات به دارفور است، گروه‌های حقوق بشر و حمایت از آفریقا تلاش‌های خود را برای اعمال فشار بر کاخ سفید برای مداخله در این بحران افزایش داده‌اند. تظاهرکنندگان با حمل پلاکاردهایی که شعار «داستان دو نسل‌کشی» روی آن نوشته شده بود، موقعیت پیشین رواندا و موقعیت فعلی سودان را مورد مقایسه قرار داده و آمریکا را متهم کرده‌اند که به‌موقع در بحران رواندا وارد عمل نشده و به همین جهت نباید سیاست مشابهی را در مورد سودان در پیش بگیرد زیرا این شرایط مانند رواندا به فاجعه انسانی خواهد انجامید. از سوی دیگر، معمر قذافی رهبر لیبی نیز با جانبداری از حاکمان سودان، تصمیم سازمان ملل متحد بر اعزام نیروهای بین‌المللی به سودان را به شدت محکوم کرده و کشورهای غربی را متهم کرده است که در تلاش‌اند با ادامه استعمارگری‌های خود، قاره آفریقا را تضعیف کنند. رهبر لیبی مناقشه دارفور را مناقشه بر سر نفت خوانده و اشک‌هایی که برای مردم غیرنظامی دارفور ریخته می‌شود را نیز «اشک تمساح» نامیده است. وی ادعا کرده که اگر قرار باشد هر بحران بین‌المللی، اعزام نیروهای سازمان ملل متحد را به همراه داشته باشد، آن‌گاه این نیروها باید به بسیاری از نقاط جهان اعزام شوند. وی با اشاره به مخالفت رهبران سودان با اعزام نیروهای بین‌المللی به این کشور تاکید کرده که اگر سازمان ملل متحد بخواهد نیروهای خود را بدون رضایت مقامات سودان به این کشور بفرستد، آن‌گاه با مقاومت شدیدی مواجه خواهد شد. این موضع‌گیری‌ها در حالی اعلام می‌شود که «لام آکل» وزیر امور خارجه سودان برای مذاکره با مقامات آمریکایی به واشینگتن رفته و در عین حال قرار است نامه عمر البشیر رئیس‌جمهور این کشور به جورج بوش را به دست او برساند.

خبر

کشته شدن ده‌ها تن در درگیری‌های سریلانکا

ایسنا: ارتش سریلانکا دیروز (یکشنبه) اعلام کرد که در پیشروی به مرز مناطق تحت کنترل شورشیان تامیل در شمال این کشور ۲۸ سرباز و تعداد زیادی از شورشیان ببرهای تامیل کشته شدند. به گزارش خبرگزاری رویترز سخنگوی ارتش سریلانکا اظهار داشت: دیروز صبح موقعیت نیروهای ارتش به طور کامل تثبیت شده و طی این پیشروی ۲۸ سرباز ارتش کشته و ۱۱۹ تن دیگر زخمی شدند. این سخنگو گفت که منابع آگاه از کشته شدن ۱۳۰ شورشی تامیلی خبر دادند اما این آمار هنوز تایید نشده است. ارتش سریلانکا شورشیان تامیل را به شروع درگیری‌ها در منطقه شبه‌جزیره جفنا متهم می‌کند.

قطعنامه ۱۷۰۶؛ پیچیدگی بحران دارفور

اسرافیل امیری*: شورای امنیت سازمان ملل در تاریخ ۸۵/۶/۹ با تصویب قطعنامه ۱۷۰۶ بر اعزام نیروهای پاسدار صلح سازمان ملل به جایگزینی نیروهای اتحادیه آفریقا در دارفور مهر تایید زد. این قطعنامه که با اصرار آمریکا و انگلیس و با ۱۲ رای موافق و ۳ رای ممتنع روسیه، چین و قطر به تصویب رسید بر پیچیدگی بحران دارفور افزود و دولت سودان را با فشارهای جدید بین‌المللی مواجه ساخت.

این قطعنامه به شدت از سوی دولت و ملت سودان رد شد و دولت این کشور در مهمترین واکنش اعلام کرد که پشت پرده این قطعنامه هدف شوم دستیابی به حاکمیت سودان قرار داشته و در مخالفت با اعزام نیروهای سازمان ملل در خاک سودان تا مرز درگیری نظامی پیش خواهد رفت. دولت سودان در یک اقدام پیش‌دستانه علیه قطعنامه ۱۷۰۶ از نیروهای اتحادیه آفریقا خواست خاک این کشور را ترک کنند. قطعنامه ۱۷۰۶ و مواضع دولت سودان بحران دارفور را وارد فاز جدیدی کرد که پیامدهای آن نتیجه‌ای جز افزایش خشونت، آوارگی و تنش در منطقه نخواهد داشت. محورهای مرتبط با این اقدام شورای امنیت به شرح زیر است:

۱- دولت اسلامگرای سودان با توجه به مواضع خویش طی سال‌های اخیر در مرکز سیاست‌های خاورمیانه‌ای ایالات متحده قرار داشته و آمریکا تلاش کرد برنامه‌های بازسازی یا دیگرسازی حاکمیت را در قبال این کشور در پیش گیرد. درج نام این کشور در لیست تروریسم از سوی آمریکا، حمله به یک داروخانه در خارطوم به اتهام کمک به تروریست‌ها توسط آمریکا و دیگر فشارهای جهانی در راستای تغییر رژیم سودان یا تغییر رویکرد سیاسی این کشور اتخاذ شده است.

۲- ایالات متحده آمریکا با تمسک به بحران‌های داخلی این کشور، تلاش‌های خود را بر تجزیه این کشور متمرکز کرده است. جنگ ۲۰ساله دولت مرکزی سودان با شورشیان جنوب و امضای پیمان صلح با جنوبی‌ها که ابتکار عمل آن در دستان آمریکا بود، زمینه را برای جدایی جنوب سودان از این کشور مهیا ساخت.

هم‌اینک نیز ایالات متحده در تلاش است تا نسخه جنوب را در دارفور نیز پیاده کند.

۳- بحران دارفور می‌توانست با امضای پیمان صلح بین دولت این کشور و بزرگترین گروه شورشی دارفور در ۸۵/۲/۱۵ در ابوجا که با مشارکت اتحادیه آفریقا و سازمان ملل به امضا رسید پایان یابد، اما اهداف استعماری آمریکا و انگلیس که به دنبال تسلط بر این منطقه نفت‌خیز هستند، باعث ناکارآمدی تلاش‌های صلح‌آمیز شد. آمریکا و انگلیس به بهانه‌های بشردوستانه اما با اهداف استعماری و با ابزار شورای امنیت تلاش می‌کنند این منطقه از سودان را تحت سیطره خویش درمی‌آورند.

۴- گذشته از ذخایر نفت و گاز، سودان از نظر ذخایر اورانیوم یکی از سه کشور اول در دنیا است و از نظر ذخایر مس در میان چهار کشور اول جهان است. این کشور همچنین به دلیل همجواری با دریای سرخ و همسایگی با هفت کشور آفریقایی از موقعیت ژئواستراتژیک ممتازی در منطقه خود بهره می‌برد که با توجه به همه این دلایل، آمریکا نمی‌تواند نسبت به سودان بی‌توجه باشد.

۵- دولت آمریکا در آخرین اقدام (سه‌شنبه ۸۵/۶/۱۴) سندی را تحت عنوان «راهبرد ملی مبارزه با تروریسم» منتشر کرد که در آن کشور سودان به همراه چند کشور دیگر به عنوان کشورهای حامی تروریسم معرفی و روش‌های کوتاه‌مدت و درازمدت مبارزه با آنها نیز اعلام شده است. در حال حاضر بحران دارفور بهترین و مهمترین مستمسک برای ایالات متحده است تا به اهداف خویش در سودان دست یابد.

۶- قطعنامه ۱۷۰۶ زمینه را برای حضور بیش از ۲۰ هزار نیروی نظامی و پلیسی سازمان ملل در دارفور هموار می‌سازد. به نظر می‌رسد آمریکایی‌ها این بار در جست‌وجوی اعزام نیرویی شبیه به نیروهای اعزامی به کوزوو هستند که براساس این سناریو ترکیبی از نیروهای ناتو و سازمان ملل در غرب دارفور مستقر شده و این منطقه همچون کوزوو به طور مستقیم توسط سازمان ملل اداره خواهد شد. چنین اقدامی می‌تواند به جدایی دارفور از سودان منجر شود.

۷- آمریکا قبلاً به سودان نسبت به عدم پذیرش حضور نیروهای سازمان ملل در دارفور هشدار داد. ایالات متحده اعلام کرد در صورت عدم اجرای خواسته‌های بین‌المللی توسط سودان پرونده نقض حقوق بشر این کشور در دارفور به دادگاه جنایات جنگی بین‌المللی ارجاع و تحریم‌هایی نیز علیه این کشور وضع خواهد شد.

۸- مهمترین دلایل مخالفت دولت سودان با اعزام نیروهای سازمان ملل به دارفور؛ ۱- ترس این کشور از پیامدهای ارجاع پرونده دارفور به دادگاه جنایات جنگی بین‌المللی است لذا مقامات این کشور تلاش می‌کنند تا از کشورهای غربی در این خصوص تضمین‌هایی را دریافت کنند. ۲- ترس این کشور از تفکیک در درون حاکمیت سودان است. ۳- مخدوش شدن اجرای مفاد پیمان صلح در جنوب و دارفور.

۹- هم‌اینک دولت مرکزی سودان به شدت تحت فشار سازمان ملل و دیگر سازمان‌های حقوق بشری به منظور پذیرش قطعنامه ۱۷۰۶ و حضور نیروهای سازمان ملل در خاک خود است. این موضع سودان می‌تواند پیامدهای خطرناکی هم برای دارفور و هم برای حکومت این کشور داشته باشد. با عنایت به اینکه دولت سودان حضور نیروهای سازمان ملل در دارفور را نقض حاکمیت ملی و نوعی استعمار جدید اعلام و افکار عمومی سودان را نیز علیه این حضور بسیج کرد، عقب‌نشینی از این مواضع مستلزم تحمل فشارهای زیاد داخلی و خارجی است.

۱۰- برخی آگاهان به مسائل سودان بر این باورند که دولت سودان همانند بحران جنوب که در نتیجه فشارهای جهانی مجبور به تن دادن به خواسته‌های غرب شد در بحران دارفور نیز در یک فرصت مناسب تسلیم خواهد شد و آن زمانی است که تضمین‌هایی از غرب پیرامون عدم ارجاع پرونده دارفور به دادگاه جنایات جنگی بین‌المللی و خدشه وارد نشدن به صلح جنوب و صلح دارفور دریافت کند.

***کارشناس سیاسی وزارت امور خارجه**

طالبان دو بخش دیگر را تصرف کرد

افزایش درگیری‌ها در افغانستان

گروه بین‌الملل: در حالی که حملات گسترده ناتو و نیروهای دولتی افغان به شبه‌نظامیان طالبان از یک هفته پیش تاکنون همچنان ادامه دارد و ناتو اعلام کرده که در این حملات صدها عضو طالبان را کشته است، گزارش‌های دیگری حاکی است که نیروهای طالبان در یک حمله انتحاری حاکم ولایت پکتیا در شرق افغانستان را کشته و دو بخش را در ولایت هلمند و زابل به تصرف درآورده‌اند. به گزارش خبرگزاری آسوشیتدپرس روز گذشته عبدالحکیم تنی وال والی پکتیا و دو تن دیگر در اثر انفجار یک بمب انتحاری در خارج از منزل وی کشته شدند. به گفته عبدالحنان رئوف رئیس پلیس ولایت پکتیا، در این انفجار سه تن دیگر نیز زخمی شدند. این در حالی است که خبرگزاری ایرنا به نقل از دفتر مطبوعاتی وزارت کشور افغانستان اعلام کرد: این حمله ساعت ۱۳ روز گذشته به وقت محلی و زمانی روی داد که حکیم تنی وال در حال خارج شدن از دفتر کارش بود. بر پایه این گزارش شخص حمله‌کننده در حالی که بمب را در بدنش جاسازی کرده بود خود را به زیر خودروی حامل والی انداخت و منفجر شد که در اثر آن علاوه بر والی، محافظ و منشی او نیز کشته و سه سرباز پلیس هم زخمی شدند. تاکنون کسی مسئولیت این حمله را به عهده نگرفته است. گروه طالبان اواخر سال گذشته اعلام کرد که با سازماندهی حملات انتحاری علیه حکومت مرکزی به رهبری حامد کرزی، نیروهای خارجی را تحت فشار قرار خواهند داد. ملا دادالله یکی از قدرتمندترین رهبران گروه طالبان که در شرق و جنوب این کشور فعالیت دارد، گفته بود ۶۰۰ نفر را برای انجام حملات انتحاری علیه نیروهای خارجی و دولت آماده کرده است. پس از این اظهارات حملات انتحاری علیه نیروهای خارجی و دولت افزایش یافت. در همین حال یک مقام رسمی افغانستان اعلام کرد، در حمله بیش از ۱۰۰ شبه‌نظامی طالبان به نیروهای پلیس در غرب این کشور دو پلیس کشته شدند. این در حالی است که سازمان پیمان آتلانتیک شمالی (ناتو) دیروز (یکشنبه) اعلام کرد، نیروهای ناتو و افغان ۹۴ شبه‌نظامی طالبان را در حملات هوایی و زمینی در جنوب افغانستان کشتند. سرهنگ اسکات لاندی سخنگوی ناتو اظهار داشت که ۹۴ شبه‌نظامی در اواخر روز شنبه و صبح دیروز در منطقه پنجوی و زرای در استان قندهار کشته شدند. کشته شدن شبه‌نظامیان طالبان طی عملیاتی تحت رهبری ناتو موسوم به مدوسا انجام گرفت. این عملیات در دوم سپتامبر آغاز شد و براساس اطلاعات نیروهای ناتو تاکنون حداقل ۴۲۰ شبه‌نظامی طی این عملیات کشته شدند. از سوی دیگر به گزارش شبکه تلویزیونی الجزیره نیروهای طالبان دو بخش دیگر را در جنوب غربی افغانستان تحت کنترل خود درآوردند. براساس این گزارش، نیروهای طالبان شنبه شب توانستند بدون هیچ درگیری دو بخش دل آرام در ولایت نیمروز و غلعتکا در ولایت فرح در جنوب غربی افغانستان را در اختیار بگیرند. روز پنجشنبه گذشته نیز منابع طالبان در جنوب افغانستان ادعا کردند که دو ولسوالی (بخش) در ولایت هلمند و زابل به دست افراد وابسته به آنها سقوط کرده است. در همین حال هفته‌نامه آبزرور به نقل از منابع مطلع در وزارت دفاع انگلیس خبر داد این وزارتخانه مقدمات اعزام نیروها و تجهیزات و تسلیحات بیشتری را به مناطق جنوبی افغانستان مهیا کرده است.

این اقدام می‌تواند جنجال‌برانگیز بوده و به افزایش نارضایتی عمومی از عملیات نظامی انگلیس در افغانستان منجر شود. مقامات ارشد وزارت دفاع از ارائه جزئیات این برنامه و از جمله تعداد نیروهای اعزامی خودداری کردند. مقامات ناتو در روزهای جمعه و شنبه با برگزاری نشستی در ورشو پایتخت لهستان خواستار ارسال نیروها و تجهیزات بیشتر از سوی کشورهای عضو به منطقه شدند. در خبر دیگری دفتر مطبوعاتی نیروهای آمریکایی دیروز در بیانیه‌ای اعلام کرد: در عملیات مشترک با نیروهای امنیتی افغانستان در ولایت خوست در شرق این کشور دو عضو شبکه القاعده بازداشت شدند. طبق بیانیه این دفتر از افراد دستگیر شده مدارکی به دست آمده که نشان می‌دهد این شبکه در جنوب افغانستان علیه نیروهای امنیتی کشور و نیروهای بین‌المللی فعالیت می‌کند. در همین حال سفیر هند در کابل گفت که جامعه جهانی نباید اجازه ظهور مجدد به گروه طالبان را در افغانستان بدهد. به گزارش رسانه‌های افغانستان، مراکیش سود سفیر هند در کابل گفت: ظهور مجدد طالبان به آرامش در منطقه صدمه می‌زند و نه تنها این کشور بلکه هند نیز از ناحیه ظهور مجدد این گروه نگران است.

■ اعلام برخی جزئیات ترور احمدشاه مسعود

پنج سال پس از کشته شدن احمدشاه مسعود، فرمانده مخالف طالبان در یک حمله انتحاری توسط دو عرب، یک مقام رسمی سابق طالبان علت ترور وی را وارد آوردن ضربه‌ای مهلک به ائتلاف شمال در افغانستان بیان کرد. مسعود دو روز قبل از عملیات ۱۱ سپتامبر کشته شد. دو عرب که خودشان را خبرنگار جا زده بودند و یکی در دوربین ویدئویی و دیگری در بدن خود، مواد منفجره جاسازی کرده بودند با انجام حمله انتحاری شاه مسعود را به قتل رساندند. وحید مژده مدیر وزارت خارجه زمان طالبان در امور خاورمیانه و آفریقا کپی آنچه را که ظاهراً نامه امضا شده به تاریخ ۱۳ سپتامبر ۲۰۰۱ از سوی اسامه بن لادن به ملاعمر رهبر طالبان بود، به خبرگزاری آسوشیتدپرس نشان داده است. در این نامه بن لادن از ملاعمر خواسته بود تا حمله‌ای را علیه ائتلاف شمال در افغانستان که فرماندهی آن را احمدشاه مسعود بر عهده داشت، آغاز کند. بن لادن در آن نامه که به زبان عربی نوشته شده بود، عنوان کرده بود: «اگر آمریکا در پاسخ به حملات ۱۱ سپتامبر ناکام ماند، قدرتش به عنوان یک ابر قدرت کاهش می‌یابد اما اگر درگیری را آغاز کند اقتصادش با ضربه گسترده‌ای روبه‌رو می‌شود و با سرنوشتی مشابه شوروی سابق روبه‌رو می‌شود. جزئیات کمی تاکنون درباره توطئه القاعده برای قتل احمدشاه مسعود افشا شده است. ائتلاف شمال مسعود در آن زمان تحت محاصره در کوه‌های شمالی این کشور قرار داشت. اما حملات ارتش آمریکا پس از ۱۱ سپتامبر به منظور مجازات طالبان که بن لادن را پناه داده بود، حامیان مسعود را به قدرت رساند.

سی‌ان‌ان نیز اخیراً در گزارشی مستند گفته بود که بن لادن ترور شاه مسعود را به طالبان هدیه کرد تا پس از عملیات ۱۱ سپتامبر او و القاعده را در برابر فشارهای آمریکا حمایت کنند.

خبرها

دستگیری چهار تن به اتهام همکاری با القاعده در استانبول

ایرنا: پلیس استانبول چهار تن را به اتهام همکاری با سازمان القاعده در این شهر دستگیر کرد. به گزارش پایگاه اینترنتی «ملیت» پلیس استانبول روز شنبه در پی یک رشته عملیات تعقیب و شناسایی چهار تن را که مظنون به همکاری با القاعده بودند دستگیر کرد. ملیت به نقل از منابع پلیس اضافه کرد: در بازرسی از منازل دستگیرشدگان اسناد و مدارکی در ارتباط با فعالیت‌های سازمان القاعده در ترکیه کشف و ضبط شده است. پلیس متهمین را پس از بازجویی تسلیم مقام‌های قضایی کرد.

دستگیری عضو جیش محمد در پاکستان

ایرنا: روزنامه اردو زبان «نوای وقت» روز گذشته از دستگیری یک تروریست عضو سازمان غیرقانونی «جیش محمد» در شهر کراچی مرکز ایالت سند پاکستان خبر داد. به نوشته این روزنامه نیروهای پلیس و امنیتی شنبه‌شب موفق شدند فردی به نام «محمد رضوان» ۳۲ ساله را در یک عملیات مسلحانه در شهر کراچی دستگیر کنند. نوای وقت اضافه کرد که طبق اطلاعات و تحقیقات به دست آمده وی قرار بود یک اقدام تروریستی را در مناطق قبایلی با همراهی عده‌ای دیگر اجرا کند. وی به دست داشتن در فعالیت‌های مربوط به قاچاق اسلحه از افغانستان به کراچی نیز متهم شده است. همچنین این تروریست به توزیع اسلحه و مواد منفجره برای فعالیت‌های خرابکاری متهم شده است. دولت ایالت سند برای دستگیری این عضو سازمان غیرقانونی جیش محمد از چند ماه پیش اقداماتی را انجام داده بود. سازمان غیرقانونی جیش محمد با نیروهای پلیس هندی در کشمیر تحت اداره این کشور نیز درگیری‌های مسلحانه داشته است. حکومت پاکستان به دنبال حمله آمریکا به افغانستان در پی حوادث ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ میلادی فعالیت چند گروه مذهبی فرقه‌گرا و مسلح ازجمله «سپاه صحابه»، «لشکر جهنگوی»، «حرکت المجاهدین» و «لشکر طیبه» را ممنوع اعلام کرد.

پوتین سال ۲۰۰۸ کناره‌گیری می‌کند

ایسنا: مهمانان شرکت‌کننده در ضیافت ناهار با رئیس‌جمهور روسیه اعلام کردند، ولادیمیر پوتین متعهد شده تا در سال ۲۰۰۸ از قدرت کناره‌گیری کند. پوتین همچنین به جانشینش توصیه کرده تا با فقر مبارزه و رشد اقتصادی را تضمین کند. به گزارش خبرگزاری رویترز ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور روسیه حدود چهار ساعت با گروهی از ۵۰ کارشناس خارجی در ضیافت ناهاری در مقرش در خارج از مسکو گفت‌وگو کرد. آنگلا استنت مدیر مرکز مطالعات اوراسیا، روسیه و اروپای شرقی در دانشگاه جورج‌تاون در واشینگتن گفت: جالب‌ترین نکته این نشست این بود که پوتین تاکید کرد در نظر دارد برای احراز پست ریاست‌جمهوری در سال ۲۰۰۸ رقابت کند. او معتقد است وظیفه اخلاقی‌اش ایجاب می‌کند قانون اساسی را نشکند. سخنگوی کرملین این نشست را تایید کرد اما گفت وی هیچ اظهارنظر فوری در این خصوص ارائه نمی‌کند.